EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 5. 6. 2019
COM(2019) 540 final

OZNÁMENIE KOMISIE

Aktualizácia správy o sprísnenom dohľade – Grécko, jún 2019

{SWD(2019) 540 final}

SÚVISLOSTI

Hospodársky rozvoj a hospodárska politika Grécka sú monitorované v rámci európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík a v rámci sprísneného dohľadu v súlade s nariadením (EÚ) č. 472/2013 [1]**.** Aktiváciou sprísneného dohľadu pre Grécko [2] sa uznáva, že Grécko musí v strednodobom horizonte pokračovať v prijímaní opatrení na odstránenie zdrojov alebo potenciálnych zdrojov ekonomických a finančných ťažkostí a zároveň musí uskutočňovať štrukturálne reformy na podporu silného a udržateľného hospodárskeho rastu.

Sprísnený dohľad predstavuje komplexný rámec pre monitorovanie hospodárskeho vývoja a vykonávanie politík potrebných na zaistenie udržateľného oživenia hospodárstva. Stanovuje sa v ňom pravidelné hodnotenie najnovšieho hospodárskeho a finančného vývoja v Grécku, ako aj monitorovanie podmienok financovania krajiny a aktualizácie analýzy udržateľnosti dlhovej služby. Sprísnený dohľad takisto predstavuje základ pre hodnotenie celkového záväzku, ktorý Grécko dalo Euroskupine 22. júna 2018 a v rámci ktorého sa Grécko zaväzuje, že bude pokračovať a dokončí reformy prijaté v rámci Európskeho mechanizmu pre stabilitu (EMS) a zabezpečí splnenie cieľov dôležitých reforiem prijatých v rámci programov finančnej pomoci. Grécko opätovne potvrdilo tieto záväzky vo vyhlásení Euroskupiny z 5. apríla 2019 [3]. Sprísnený dohľad v tomto kontexte predstavuje základ pre monitorovanie vykonávania osobitných záväzkov spočívajúcich v dokončení kľúčových štrukturálnych reforiem spustených v rámci programu v šiestich kľúčových oblastiach, a to v dohodnutých lehotách až do polovice roka 2022. Konkrétne ide o oblasti: i) fiškálnych a fiškálno-štrukturálnych politík, ii) sociálneho zabezpečenia, iii) finančnej stability, iv) trhu práce a trhu s výrobkami, v) privatizácie a vi) modernizácie verejnej správy [4]. V prípade pätnástich osobitných záväzkov je lehota stanovená do polovice roka 2019 a pokrok dosiahnutý v súvislosti s týmito záväzkami sa hodnotí v tejto správe.

Táto správa je treťou správou o sprísnenom dohľade nad Gréckom. Správa sa vydáva spolu s hodnotením programu stability Grécka a odporúčaním Komisie týkajúcim sa odporúčaní pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra. Táto správa vychádza zo zistení, ktoré sú výsledkom misie do Atén uskutočnenej Komisiou v spolupráci s Európskou centrálnou bankou (ďalej len „ECB“) v čase od 6. do 8. mája 2019 [5]. MMF sa na misii zúčastnil v rámci svojho cyklu dohľadu podľa článku IV v roku 2019, zatiaľ čo EMS sa zúčastnil v rámci svojho systému včasného varovania a v súlade s memorandom o porozumení z 27. apríla 2018 o pracovných vzťahoch medzi Európskou komisiou a EMS.

Euroskupina sa 22. júna 2018 dohodla, že balík opatrení na odpustenie dlhu Grécka by mal zahŕňať motiváciu na zabezpečenie, aby krajina silným a nepretržitým spôsobom vykonávala reformné opatrenia dohodnuté v programe. S týmto cieľom budú určité dohodnuté dlhové opatrenia sprístupnené Grécku v polročných tranžiach až do polovice roka 2022, a to pod podmienkou dodržiavania záväzkov týkajúcich sa kontinuity a pokračovania reforiem na základe pozitívnych správ v rámci sprísneného dohľadu. V nadväznosti na stretnutie Euroskupiny, ktoré sa uskutočnilo 5. apríla 2019, bola uvoľnená prvá tranža politicky podmienených dlhových opatrení, pričom sa zohľadnilo posúdenie plnenia záväzkov Grécka ku koncu roku 2018 v aktualizovanej správe o sprísnenom dohľade prijatej Komisiou 3. apríla 2019 [6].

([1]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 472/2013 z 21. mája 2013 o sprísnení hospodárskeho a rozpočtového dohľadu nad členskými štátmi v eurozóne, ktoré majú závažné ťažkosti v súvislosti so svojou finančnou stabilitou, alebo im takéto ťažkosti hrozia (Ú. v. EÚ L 140, 27.5.2013, s. 1).

([2]) Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2018/1192 z 11. júla 2018 o aktivácii sprísneného dohľadu pre Grécko (Ú. v. EÚ L 211, 22.8.2018, s. 1) a vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2019/338 z 20. februára 2019 o predĺžení sprísneného dohľadu pre Grécko.

([3]) https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/04/05/eurogroup-statement-on-greece-of-5-april-2019/

([4]) https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf

([5]) Pracovníci ECB sa na hodnotiacej misii zúčastnili v súlade s právomocami ECB, a teda poskytli expertízu v oblasti politík finančného sektora a kritických makroekonomických otázok, ako napríklad celkové fiškálne ciele, udržateľnosť a potreby financovania. Hodnotiacej misii predchádzala technická misia, ktorá sa uskutočnila v čase od 1. do 4. apríla.

([6]) Vzhľadom na skutočnosť, že polovica minuloročnej a celá suma tohtoročnej splátky progresívnej úrokovej marže boli oprávnené na udelenie výnimky, politicky podmienené dlhové opatrenia výnimočne predstavovali sumu vo výške približne 970 miliónov EUR. https://www.esm.europa.eu/press-releases/efsf-approves-reimbursement-and-reduction-step-interest-margin-greece

HOSPODÁRSKY VÝHĽAD

Očakáva sa, že oživenie gréckeho hospodárstva bude pokračovať aj v roku 2019. Na základe ročnej miery rastu, ktorá bola v roku 2018 na úrovni 1,9 %, sa predpokladá, že rast reálneho HDP dosiahne 2,2 % v rokoch 2019 i 2020, pričom tento rast bude podporovaný v prvom rade domácim dopytom. Súkromná spotreba trvalo prispieva k oživeniu a predpokladá sa, že v roku 2019 sa opäť dosiahnu dobré výsledky. Podľa rozpočtových plánov môže verejná spotreba tento rok podporiť rast, hoci z výsledkov Grécka v súvislosti s nedostatočným čerpaním prostriedkov vyplýva riziko horšieho než očakávaného vývoja. To isté platí pre verejné investície, zatiaľ čo rast investícií do bývania naznačuje, že trh s nehnuteľnosťami je na ceste k normalizácii, a to napriek stále klesajúcej ponuke bankových úverov v tomto trhovom segmente. Kľúčovou hnacou silou hospodárskeho rastu v roku 2018 bol vzostupný trend vývoznej výkonnosti, v roku 2019 sa však očakáva oslabenie tohto trendu v dôsledku spomalenia vonkajšieho prostredia. Predpokladá sa však, že vývoz tovaru a služieb sa v roku 2019 napriek tomu zvýši takmer o 5 % a v roku 2020 takmer o 4 % v reálnom vyjadrení.

Trh práce vykazuje ďalšie zlepšenia, hoci pokles nezamestnanosti sa v októbri 2018 zastavil na úrovni 18,6 % a ostal na tejto úrovni do februára 2019. Zamestnanosť vo februári naďalej vykazovala medziročný rast vo výške 2,4 %, no tento vývoj je skôr výsledkom nárastu zamestnanosti než nedávneho zlepšenia. Plánuje sa podrobné monitorovanie s cieľom posúdiť vplyv nedávneho zvýšenia minimálnej mzdy a zrušenia subminimálnej mzdy na tempo oživenia na trhu práce. Očakáva sa, že inflácia zostane v priebehu roka 2019 utlmená a zvýši sa až v období po roku 2020, keď sa uzatvorí produkčná medzera.

V rámci prognózy zameranej na krátkodobý a strednodobý horizont prevládajú riziká horšieho než očakávaného vývoja. Prognóza vo veľkej miere závisí od technických predpokladov týkajúcich sa úplného plnenia rozpočtových stropov pre investície a bežné výdavky. Zraniteľné miesta v bankovom sektore a zvyšujúce sa mzdové náklady môžu predstavovať ďalšie výzvy pre oživenie domáceho dopytu, a najmä investícií. V prípade výraznejšieho než očakávaného zhoršenia vonkajšieho prostredia alebo v prípade, že sa toto zhoršenie v Grécku prejaví vo väčšej miere, môže byť oživenie pomalšie.

FIŠKÁLNA POLITIKA A VÝHĽADY

Grécko v roku 2018 s rezervou splnilo dohodnutý cieľ primárneho prebytku vo výške 3,5 % HDP, a to najmä z dôvodu pretrvávajúceho nedostatočného vynakladania stropov pre výdavky, najmä v oblasti verejných investícií. Celkové saldo verejných financií zaznamenalo tretí rok po sebe prebytok (1,1 % HDP), zatiaľ čo primárny prebytok monitorovaný v rámci sprísneného dohľadu dosiahol 4,3 % HDP, čo je výrazne nad cieľovou hodnotou. Primárny prebytok by bol ešte vyšší, nový fiškálny priestor však umožnil orgánom zúčtovať nepredvídané záväzky vyplývajúce z rozhodnutia súdu a na konci roka 2018 vyplatiť domácnostiam dávky poskytované na základe majetkových pomerov. Vo väčšine prípadov je nedostatočné vynakladanie výdavkov spôsobené stanovením rozpočtových stropov nad skutočnou kapacitou výdavkov rozpočtových jednotiek a zdôrazňuje potrebu riadneho posúdenia aktuálneho stavu veľkých projektov v oblasti výdavkov, ako aj potrebu realistického odhadu nákladov na nové politiky. Tieto problémy sa vyskytujú už niekoľko posledných rokov. Európske inštitúcie podporujú orgány, aby sa zaoberali dôvodmi systematického nedostatočného vynakladania výdavkov s cieľom zlepšiť rozpočtové postupy a v plnej miere využívať zdroje, ktoré sú k dispozícii na verejné investície z EÚ, ako aj zdroje členských štátov na podporu rastu.

V prognóze Komisie z jari 2019 uverejnenej pred prijatím nových fiškálnych opatrení 15. mája 2019 sa uvádza, že primárny prebytok v roku 2019 dosiahne 3,6 % HDP, čo je podstatne menej (o 0,5 % HDP) než odhady gréckych orgánov v ich programe stability. Rozdiel v odhadoch vzniká hlavne v dôsledku priaznivejšieho makroekonomického scenára vypracovaného orgánmi, ako aj v dôsledku prístupu orgánov k prideľovaniu rozpočtových prostriedkov na verejné investície medzi subjekty mimo verejnej správy a v rámci nej. Konkrétne ide o prerozdelenie časti výdavkov, ktoré boli pôvodne určené na investície do grantov poskytovaných podnikom vo vlastníctve štátu bez toho, aby príjemcovia použili granty na dodatočné výdavky. Táto účtovná operácia vylepšuje bilanciu uvedenú v odhade orgánov (0,3 % HDP v roku 2019 a 0,2 % HDP v roku 2020). Vzhľadom na chýbajúce primerané informácie o charaktere dodatočných grantov alebo o konkrétnych príjemcoch týchto grantov sa toto prerozdelenie výdavkov neodráža v prognózach európskych inštitúcií. Fiškálne prognózy vypracované európskymi inštitúciami naopak predpokladajú úplne plnenie stropov v súlade so štandardnými postupmi.

Grécke orgány vo svojom programe stability oznámili svoj zámer nevykonať už predtým schválený balík opatrení v oblasti zápočtu dane z príjmu, ktorý mal nadobudnúť účinnosť v januári 2020. Znamená to, že sa nepristúpi k opatreniam, ktoré rozširujú daňovú základňu a vytvárajú fiškálny priestor vo výške 1 % HDP pre reformy daňového systému zamerané na podporu rastu.

Orgány 15. mája 2019, teda po predložení programu stability, prijali balík trvalých fiškálnych opatrení, ktorých fiškálne náklady európske inštitúcie odhadujú na sumu vo výške viac ako 1 % HDP v roku 2019 a neskôr. Súčasťou týchto opatrení sú nové splátkové režimy pre daňové dlhy a pre fondy sociálneho zabezpečenia a obce, zníženie vybraných sadzieb DPH, zavedenie 13. dôchodku a zrušenie predchádzajúcej reformy pozostalostných dôchodkov. Z prognóz európskych inštitúcií vyplýva, že prijatie fiškálnych opatrení 15. mája 2019 predstavuje riziko pre dosiahnutie dohodnutého cieľa primárneho prebytku vo výške 3,5 % HDP v roku 2019 a neskôr. Rozsah bude závisieť od zavedenia nových splátkových režimov a ich vplyvu na existujúce režimy. Ako sa uvádza v hodnotení gréckeho programu stability, opatrenia okrem toho vyvolávajú aj obavy týkajúce sa dosiahnutia strednodobého rozpočtového cieľa v štrukturálnom vyjadrení v roku 2020. Prehodnotenie súladu s požiadavkami preventívnej časti Paktu stability a rastu sa uskutoční na jeseň 2019 vrátane revízie platnej referenčnej hodnoty pre čistý rast výdavkov v roku 2020.

Obavy vyvoláva aj kvalita fiškálnych opatrení prijatých 15. mája 2019, a to vzhľadom na cieľ dosiahnuť, aby verejné financie viac podporovali rast a aby sa väčší podiel sociálnych výdavkov vyčlenil pre skupiny, ktoré čelia najvyššiemu výskytu chudoby. Dĺžka trvania nových splátkových režimov je napríklad stanovená na veľmi dlhé obdobie (120 mesačných platieb) a režimy obsahujú iba obmedzené ustanovenia na posúdenie platobnej schopnosti; treba pripomenúť, že kľúčová reforma prijatá v roku 2013 nahradila všetky bývalé systémy vyrovnania jediným „základným“ systémom dostupným na základe prísnych kritérií oprávnenosti. Nižšie sadzby DPH uplatňované v prípade potravinových výrobkov, reštauračných zariadení a stravovacích služieb, dodávok elektrickej energie a plynu sú v rozpore s dôležitým opatrením prijatým v júli 2015, zatiaľ čo je aj naďalej platná veľmi vysoká štandardná sadzba DPH vo výške 24 %, ktorá ešte viac prehlbuje rozdiel medzi sadzbami DPH, ktorý je už teraz druhý najvyšší v EÚ. Zavedenie trvalého 13. dôchodku a zmiernenie kritérií oprávnenosti pre pozostalostné dôchodky okrem toho čiastočne menia opatrenia prijaté v roku 2012 a 2016. Týmito reformami sa zvýšia verejné výdavky na dôchodky, ktoré sú ako percentuálny podiel HDP už teraz najvyššie v EÚ a sú v rozpore s opatreniami prijatými v rozpočte na rok 2019, v rámci ktorých je vyšší podiel výdavkov na sociálne dávky určený mladým ľudom a obyvateľom v produktívnom veku, ktorí čelia oveľa väčšiemu riziku chudoby. Prijaté opatrenia týkajúce sa dôchodkov a DPH sú celkovo zamerané na spotrebu a zaberú značnú časť fiškálneho priestoru, ktorý bol v rámci legislatívy prijatej v roku 2017 plánovaný na zníženie daňových sadzieb dane z príjmov fyzických a právnických osôb s cieľom posilniť rast.

Grécke orgány oznámili svoj zámer prijať na jeseň tohto roku súbor dodatočných expanzívnych fiškálnych opatrení na rok 2020. Medzi tieto opatrenia patrí zníženie daňových sadzieb, ako aj zavedenie rady výnimiek a daňových výdavkov alebo dotácií. Orgány poskytli len čiastočný odhad fiškálneho vplyvu týchto opatrení v celkovej výške 1,2 miliardy EUR (resp. 0,6 % HDP). Tieto vyhlásenia zostávajú nateraz vyjadrením budúcich politických zámerov a hodnotenie kvality opatrení a ich vplyvu na dosiahnutie dohodnutých fiškálnych cieľov sa uskutoční len v prípade, že sa predložia podrobné návrhy.

Grécke orgány takisto oznámili svoj zámer opätovne preskúmať dohodu dosiahnutú s európskymi partnermi v júni 2018, pokiaľ ide o ročné ciele primárneho prebytku vo výške 3,5 % HDP do roku 2022. V tejto súvislosti orgány zvažujú prevod časti hotovostných rezerv, ktoré vznikli na základe fiškálneho prebytku vykázaného v období 2016 – 2018, na viazaný účet. Každý návrh, ktorým sa mení dohoda dosiahnutá s európskymi partnermi v júni 2018, by sa mal prediskutovať v rámci Euroskupiny v kontexte analýzy udržateľnosti dlhovej služby.

Verejné financie Grécka naďalej čelia významným fiškálnym rizikám, pokiaľ ide o prebiehajúce súdne konania a možné rozšírenie výnimiek z jednotnej mzdovej tabuľky. Od uverejnenia druhej správy o sprísnenom dohľade nie sú k dispozícii žiadne nové informácie o prebiehajúcom konaní vo veci dôchodkov a rozhodnutie štátnej rady o ústavnosti škrtov v prípade sezónnych bonusov ešte nebolo zverejnené. Navyše sa už začali prejavovať riziká spojené s integritou jednotných mzdových nákladov a tieto riziká sú aj naďalej zdrojom obáv. Vyplývajú najmä z rozhodnutia vyňať určitých úradníkov na ministerstve financií z jednotnej mzdovej tabuľky v októbri 2018, pričom toto rozhodnutie sa odvtedy rozšírilo na iné verejné subjekty. Zatiaľ čo náklady na toto opatrenie sú pomerne obmedzené, zvyšuje sa tým pravdepodobnosť podania právnych námietok zo strany ďalších skupín verejných úradníkov a/alebo ďalšieho diskrečného rozšírenia výnimky. Vytvorenie

jednotnej mzdovej tabuľky bolo jednou z kľúčových reforiem vykonaných v rámci programov finančnej pomoci. V prípade súdnych rozhodnutí, ktorými by sa zrušili hlavné štrukturálne prvky reforiem dohodnutých v rámci programu, by sa opakujúce sa fiškálne dôsledky takýchto rozhodnutí mali vo veľkej miere riešiť opatreniami v tej istej oblasti politiky.

FIŠKÁLNA ŠTRUKTURÁLNA POLITIKA

Grécko dosiahlo pokrok, pokiaľ ide o reformu rámca oceňovania pre daň z nehnuteľností ENFIA, hoci prípravy na úpravu hodnôt nehnuteľností, ktorá sa má uskutočniť v polovici roku 2019, ešte neboli dokončené. Značný pokrok sa dosiahol v súvislosti s prevádzkovými, informačno-technologickými a právnymi aspektmi procesu oceňovania a dosiahla sa dohoda o tom, že nie je potrebné, aby oceňovatelia v polovici roka 2019 uskutočnili nové celoštátne oceňovanie (čo bolo osobitným záväzkom). Zároveň je ešte potrebné dokončiť prácu v súvislosti s čiastočnou úpravou hodnôt dane z nehnuteľností v roku 2019, na ktorej orgány pracujú a ktorá predstavuje medzikrok na ceste k úplnému zosúladeniu oblastných hodnôt dane z nehnuteľností s trhovými cenami do roku 2020.

K pokroku dochádza aj v rámci menších reforiem daňovej politiky. Pomocou technickej podpory sa v súčasnosti preskúmava systém kolkových poplatkov, ako aj potenciálna individuálna zodpovednosť riadiacich pracovníkov podnikov za daňové trestné činy.

Prijímanie zamestnancov do nezávislej agentúry pre verejné príjmy (IAPR) je aj naďalej pomalé. Počas prvého štvrťroka 2019 sa zaznamenalo len minimálne zvýšenie počtu zamestnancov: ak aktuálny trend prijímania zamestnancov bude pokračovať, existuje riziko, že sa nepodarí splniť osobitný záväzok do konca roka 2019. Začiatkom roka bolo navyše prijatých niekoľko doplnkových opatrení s cieľom zabezpečiť pokračujúce posilňovanie kapacity agentúry IAPR a v najbližších mesiacoch sa očakávajú následné opatrenia, najmä pokiaľ ide o reformu v oblasti ľudských zdrojov, ako aj vykonávanie strategickej koncepcie a mechanizmov v oblasti informačných technológií.

Pokrok v súvislosti s ostatnými záväzkami a reformami je zmiešaný. Pokiaľ ide o oblasť colníctva, dosiahol sa ďalší pokrok pri plnení stratégie boja proti pašovaniu a akčného plánu pre palivové nádrže. Podpora elektronických platieb sa vyvíja dobre, plánovaný register aktív však nebol dokončený. Nedávnou zmenou zákona napokon vzniklo potenciálne prekrývanie zodpovedností Generálneho sekretariátu pre IT systémy a agentúry IAPR a je dôležité, aby sa dohodol rámec spolupráce.

Výsledky za prvý štvrťrok 2019 týkajúce sa kľúčových ukazovateľov výkonnosti, ktoré stanovila agentúra IAPR, predkladajú zmiešaný obraz. Výber daní bol v porovnaní s plánovaným cieľom slabší, zatiaľ čo v prevažnej väčšine ostatných oblastí vrátane výberu po uskutočnení auditov sa ukazovatele výkonnosti dosiahli. Spoločné stredisko pre výber dlhu na sociálnom zabezpečení (KEAO) pokračuje v plnení cieľov stanovených v súvislosti s výberom dlhu na sociálnom zabezpečení, pričom tieto ciele sú v porovnaní s minuloročnými cieľmi ambicióznejšie a v dôsledku toho výber dlhu v apríli 2019 medziročne vzrástol. Agentúra IAPR a stredisko KEAO pracujú na posilnení vzájomnej spolupráce v medziach jednotného rámca. V tejto súvislosti by sa mali bezodkladne prijať príslušné právne predpisy, ktoré umožnia stredisku KEAO uplatňovať klasifikáciu agentúry IAPR, pokiaľ ide o osoby/subjekty, u ktorých sa predpokladá, že ich dlh je nevymožiteľný.

Prijali sa nové splátkové režimy pre oblasť daní, sociálneho zabezpečenia a zadlženia obcí v rozsahu až 120 mesačných splátok. Toto mení kľúčovú reformu prijatú v roku 2013, v rámci ktorej sa nahradili predchádzajúce systémy vyrovnania jediným „základným“ systémom dostupným na základe prísnych kritérií oprávnenosti a v dôsledku toho sa opätovne zavádzajú koncepčné nedostatky predchádzajúcich systémov. Hoci je rozsah sociálneho dlhu cielenejší, keďže sa zameriava na samostatne zárobkovo činné osoby a prepája nároky s príspevkami, nový splátkový režim v oblasti daní neobsahuje žiadne osobitné priority, pokiaľ ide o oprávnenosť ani akékoľvek predchádzajúce posúdenie životaschopnosti. Oznámenie o novom splátkovom režime mohlo na základe minulých skúseností prispieť k oslabeniu výberu príjmov a môže predstavovať riziko pre platobnú disciplínu.

Pokrok v súvislosti s vyrovnávaním nedoplatkov je naďalej neuspokojivý. Grécke orgány sa zaviazali znížiť nedoplatky, vyhnúť sa hromadeniu nových nedoplatkov (sústavné opatrenie) a dokončiť vykonávanie reforiem identifikovaných gréckym dvorom audítorov do polovice roka 2019. Napriek tomu, že čistý stav nedoplatkov od

ukončenia programu klesol, tempo znižovania sa výrazne spomalilo a v niektorých sektoroch sa naďalej vytvárajú nové nedoplatky. Stav čistých nedoplatkov na konci marca 2019 dosiahol sumu 1,4 miliardy EUR a hoci je o 0,3 miliardy EUR nižší ako na konci programu (august 2018), je na rovnakej úrovni ako ku koncu decembra 2018. Z celkovej sumy 7 miliárd EUR, ktorá bola počas programu vyplatená na účely zníženia nedoplatkov, zostáva do konca apríla 2019 nevyužitá suma 0,1 miliardy EUR.

Orgány v súčasnosti vykonávajú štrukturálne opatrenia zamerané na odstránenie prekážok brániacich riadeniu nedoplatkov, a to na základe odporúčaní systémového charakteru vydaných gréckym dvorom audítorov. Na tento účel orgány dosiahli pokrok pri vykonávaní dvoch akčných plánov, a to v oblastiach, ktoré spadajú pod zodpovednosť hlavného účtovného úradu a agentúry IAPR. Celkové vykonávanie reforiem stanovených v obidvoch akčných plánoch posúdi grécky dvor audítorov v polovici roka 2019 v rámci následného auditu.

Dohodol sa ďalší postup, pokiaľ ide o zrušenie auditov *ex ante*, ktoré vykonáva grécky dvor audítorov v prípade subjektov mimo ústrednej štátnej správy. Orgány zmenili príslušné právne predpisy s cieľom zabezpečiť, aby nemocnice a agentúra sociálneho zabezpečenia ďalej nepodliehali auditom *ex ante*, zatiaľ čo pre ostatné mimorozpočtové fondy a obce sa zrušenie vzhľadom na kapacitné aspekty uskutoční koncom júla 2019. Orgány sa zaviazali vykonať súbor osobitných doplňujúcich opatrení s cieľom zabezpečiť, aby zrušenie auditov *ex ante*, ktorým sa Grécko približuje k medzinárodnej praxi, prebehlo hladko. Orgány sa budú musieť pridržať plánu úplného odstránenia nedoplatkov a budú musieť vykonávať doplnkové opatrenia zamerané na štrukturálne zdroje vzniku nedoplatkov.

Pokiaľ ide o ďalšie reformy riadenia verejných financií, orgány postupujú pri zriadení jednotného účtu štátnej pokladnice v Národnej banke Grécka, ako aj pri vytvorení jednotnej účtovnej osnovy. V súvislosti s jednotným účtom štátnej pokladnice sa v prvých mesiacoch roku 2019 dosiahol určitý pokrok, najdôležitejšie opatrenia však ešte neboli prijaté. Dôležitým medzikrokom bolo zavedenie jednotnej účtovnej osnovy pre štátny rozpočet na rok 2019 a orgány budú musieť ďalej vychádzať z tohto základu s cieľom zabezpečiť úplnú implementáciu jednotnej účtovnej osnovy do roku 2023.

SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

Orgány nedávno prijali právne predpisy, ktorými sa zrušujú dôležité prvky dôchodkových reforiem prijatých v rokoch 2012 a 2016 a ktoré vedú k zvýšeniu výdavkov na dôchodky ako percentuálneho podielu na HDP. V máji 2019 orgány zrušili reformu pozostalostného dôchodku z roku 2016, ktorou sa dôchodkové nároky zmodernizovali a zosúladili so štandardnými postupmi iných členských štátov, čo viedlo k uvoľneniu kritérií oprávnenosti a k zvýšeniu nárokov. Orgány okrem toho znovu zaviedli stály 13. dôchodok, ktorý bol v roku 2012 zrušený. Obidvomi opatreniami sa zníži relatívny podiel sociálnych dávok určených na podporu mladých ľudí a ľudí v produktívnom veku, u ktorých je riziko chudoby oveľa vyššie ako v prípade dôchodcov.

Tempo spätného vymáhania prostriedkov v oblasti zdravotnej starostlivosti sa nedávne zlepšilo a v súčasnosti sa spätne vymáhajú prostriedky za obdobie 2018 (osobitný záväzok do polovice roka 2019). V prípade ambulantných liekov a liekov, ktoré sú distribuované prostredníctvom lekární pridružených k národnému fondu zdravotného poistenia, sa ukončilo spätné vymáhanie približne jednej tretiny prostriedkov, zatiaľ čo v prípade súkromne poskytovaných služieb suma za rok 2018 ešte nebola vyčíslená. V rámci spätného vymáhania prostriedkov za minulé roky sa ešte stále vyskytujú nevyriešené prípady. Napriek zlepšeniam v oblasti spätného vymáhania prostriedkov vzniká veľké množstvo nových prípadov a postupom času množstvo týchto nových prípadov dosiahne úrovne, ktoré môžu čoskoro byť neudržateľné. To poukazuje na potrebu trvalejšieho úsilia smerujúceho k zavedeniu štrukturálnych opatrení, ktoré sú zamerané na obmedzenie dopytu vyvolaného ponukou. V tejto súvislosti sa niektoré nedávne opatrenia vrátane zmien mechanizmu precenenia liekov uberajú nesprávnym smerom a môžu viesť k vyostreniu situácie, pokiaľ ide o rovnováhu rozdelenia zaťaženia medzi verejný sektor a súkromné spoločnosti.

Zavádzanie primárnej zdravotnej starostlivosti postupuje, ale pomalým tempom a s výraznými rozdielmi v rámci krajiny. Orgány splnili záväzok pre koniec roka 2018, ktorým sa zaviazali otvoriť aspoň 120 jednotiek primárnej zdravotnej starostlivosti a medzičasom tento cieľ prekonali otvorením 124 jednotiek. Rozsiahlejšie

zavádzanie primárnej zdravotnej starostlivosti sa však uskutočňuje pomalým tempom s nerovnomerným rozložením v rámci krajiny, čo je čiastočne zapríčinené výzvami spojenými s náborom všeobecných lekárov.

Pokrok v oblasti centralizovaného obstarávania v zdravotníctve pokračuje pomalým tempom, pričom personálne prekážky sa premietajú do naďalej obmedzených kapacít v oblasti spúšťania nových verejných súťaží. Dosiahnutie potrebného minimálneho počtu zamestnancov bude kľúčovým faktorom, pokiaľ ide o schopnosť centralizovaného orgánu pre obstarávanie účinne fungovať a systematicky realizovať potenciálne úspory vyplývajúce z centrálneho obstarávania.

V oblasti sociálneho zabezpečenia bol zavedený nový príspevok na bývanie pre nájomcov, ktorý ďalej zvyšuje efektívnosť gréckeho systému sociálneho zabezpečenia. V rámci schémy sa rieši problematika príliš vysokých nákladov na bývanie tým, že nízkopríjmovým domácnostiam sa na základe preverenia majetkovo-finančnej situácie poskytne podpora určená na platbu nájomného za hlavnú nehnuteľnosť na bývanie. Ku koncu apríla 2019 bolo prijatých približne 240 000 žiadostí, čo zodpovedá približne 630 000 osobám (takmer 6 % gréckej populácie), čo je v súlade s pôvodnými očakávaniami.

Reforma systému dávok pre osoby so zdravotným postihnutím napreduje, avšak so značným oneskorením. Postupne sa v celej krajine zavádzajú modernizované a zjednodušené postupy. Má sa vypracovať nový prístup, pokiaľ ide o určovanie stavu osoby so zdravotným postihnutím, ktoré vychádza zo zdravotného a funkčného posúdenia (ktorého uplatňovanie je osobitným záväzkom stanoveným na polovicu roka 2019), a to na základe pilotného projektu, ktorý získal technickú podporu Svetovej banky. Vzhľadom na administratívne oneskorenia sa hodnotenie pilotného projektu má ukončiť až koncom roka, čo znamená, že projekt sa môže uzavrieť až v roku 2020. Mal by sa vymedziť revidovaný harmonogram s podrobným opisom medzikrokov, ako aj konečný termín na prijatie.

Systém príjmov zo sociálnej solidarity dosahuje svoju výslednú podobu. V prvých štyroch mesiacoch roku 2019 sa v rámci systému podporilo približne 270 000 domácností (približne 500 000 jednotlivcov) a s tým spojené ročné výdavky boli vo výške približne 680 miliónov EUR. Je to o niečo menej ako v minulom roku, čo pravdepodobne odráža kombináciu účinnejších kontrol a kontrol oprávnenosti a všeobecné zlepšenie hospodárskej a sociálnej situácie. Medzitým sa dosiahol pokrok v oblasti vykonávania druhého a tretieho piliera systému príjmov zo sociálnej solidarity (osobitný záväzok na koniec roka 2019). Pokiaľ ide o druhý pilier (sociálne začlenenie), v celej krajine bola s podporou Európskeho sociálneho fondu zriadená sieť komunitných centier, čím sa koordinovaným spôsobom rozširuje poskytovanie sociálnych služieb na miestnej úrovni. V prípade tretieho piliera (integrácia na trhu práce) sa orgány orientujú na systematickejší prístup, pokiaľ ide o podobu a riadenie aktívnych politík trhu práce, ktorý sa v súčasnosti testuje v rámci pilotného projektu.

POLITIKY FINANČNÉHO SEKTORA

Situácia vo finančnom sektore je naďalej náročná, pričom zlepšenia sa dostavujú veľmi pomalým tempom a výrazne slabé miesta pretrvávajú. Pozitívnym zistením je, že situácia gréckych bánk v oblasti likvidity sa ďalej zlepšila. Grécke banky sa naďalej v prvom rade spoliehajú na svoju vnútornú schopnosť vytvárať kapitál, ktorá bola ešte viac oslabená ich nízkou ziskovosťou zapríčinenou nízkou kvalitou aktív. Hoci je kapitálová pozícia bankového systému vo všeobecnosti primeraná, v roku 2018 sa mierne zhoršila v kontexte nízkej ziskovosti a nízkej kvality aktív, zatiaľ čo odložené daňové úľavy naďalej predstavujú značnú časť základného kapitálu Tier 1. Nesplácané úvery postupne klesajú, stále sú však na vysokej úrovni a na konci roka 2018 predstavovali sumu 81,8 miliardy EUR v porovnaní s najvyššou hodnotou 107,2 miliardy EUR zaznamenanou v marci 2016. To sa premieta do podielu nesplácaných úverov na úrovni 45,4 %, čo je o 1,8 percentuálneho bodu menej ako v predchádzajúcom roku. Napriek pokroku, ktorý sa doteraz dosiahol, treba vynaložiť ďalšie veľké úsilie na dosiahnutie rýchlejšieho zníženia objemu nesplácaných úverov.

Pracuje sa na rade iniciatív zameraných na posilnenie rámca na riešenie nesplácaných úverov, tempo implementácie je však stále nerovnomerné a vyžaduje si ďalšie úsilie. Konkrétnejšie:

- Vykonávanie elektronických aukcií prebieha na celom území, hoci o čosi pomalším tempom. Veľká časť aukcií (podľa údajov poskytnutých gréckymi orgánmi išlo v prvom štvrťroku 2019 približne o dve tretiny celkového počtu) sa zrušila, bola pozastavená alebo neúspešná. Na riešenie týchto otázok doteraz neboli prijaté žiadne opatrenia. Otázku možného zneužitia procesných postupov posudzujú

orgány spolu s asociáciou gréckych bánk (príslušná správa sa očakáva v septembri 2019) a zmierňujúce opatrenia by sa mali prijať v rámci prebiehajúceho preskúmania implementácie gréckeho občianskeho súdneho poriadku.

- Proces postupného odstraňovania nevyriešených prípadov v kontexte rámca platobnej neschopnosti domácností výrazne zaostáva za harmonogramom. Prebieha zber a spracovanie údajov o odstránení neuzavretých súdnych prípadov v rámci platobnej neschopnosti domácností; dokončenie tohto procesu by malo podporiť vypracovanie revidovaného akčného plánu, ktorý by orgány mali pripraviť do konca júna 2019, zatiaľ čo vplyv nového mechanizmu na ochranu hlavných nehnuteľností na bývanie by sa mal zohľadniť neskôr v roku. Predbežné údaje poukazujú na nárast počtu prípadov v prvom štvrťroku 2019, zatiaľ čo orgány vo svojich orientačných odhadoch vývoja predpokladali zníženie. Preto je dôležité zvýšiť kapacitu spracovania, aby sa dosiahlo úplné odstránenie nevyriešených prípadov do roku 2021.

- V nadväznosti na prijatie primárnej a sekundárnej legislatívy, ktorou sa zaviedol nový systém ochrany oprávnených hlavných sídiel na podporu reštrukturalizácie nesplácaných úverov, prebieha technická práca na elektronickej platforme. Pre zložitosť procesu bol pôvodný harmonogram prepracovaný, takže platforma by mala byť uvedená do prevádzky do konca júla 2019. Táto skutočnosť by nemala ovplyvniť jej plánované uplynutie platnosti na konci roka 2019, ale mohlo by to mať nepriaznivý vplyv na vymáhacie konanie v druhom a treťom štvrťroku 2019. Pokiaľ ide o požadované schválenie rámca ochrany z hľadiska štátnej pomoci Komisiou, grécke orgány majú v úmysle čoskoro predložiť oficiálnu žiadosť. Dôležitou nedoriešenou otázkou, pokiaľ ide o účinnosť nového rámca v súvislosti s riešením problematiky nesplácaných úverov, je požadované uzákonenie predĺženia daňového zaobchádzania s odpismi, ktorého platnosť uplynula na konci roka 2018, ku ktorému by malo dôjsť včas.

- Grécke orgány sa v kontexte druhej správy o sprísnenom dohľade zaviazali, že v nadchádzajúcich mesiacoch budú harmonizovať a skvalitňovať schémy konkurzného konania a platobnej neschopnosti, pričom budú postupovať holisticky. Túto otázku navrhli riešiť buď prostredníctvom výboru pre prípravu právnych predpisov alebo prostredníctvom pracovnej skupiny. Hoci žiadny návrh zatiaľ nedoručili, prisľúbili, že v krátkom čase predložia konkrétnejší návrh.

- V súčasnosti sa pracuje na hodnotení výsledkov uplatňovania prepracovaného občianskeho súdneho poriadku, pričom sa blíži koniec etapy zberu údajov.

- Orgány zaznamenali ďalší pokrok pri poskytovaní finančnej odbornej prípravy sudcom, najmä v oblasti platobnej neschopnosti domácností. Orgány takisto naďalej vymenúvali úspešných uchádzačov nedávno ukončených výberových konaní na zamestnancov súdov.

- Hoci sa využívanie mechanizmu mimosúdneho riešenia sporov v prvom štvrťroku 2019 mierne zvýšilo, nedávno prijaté legislatívne zmeny rámca vyvolávajú obavy. V dôsledku týchto zmien sa opäť predĺžil jeho koncový dátum, pokiaľ ide o lehotu stanovenú na začlenenie dlhu do reštrukturalizácie, a to druhýkrát od prijatia zákona. Požiadavka pevného koncového dátumu je dôležitým prvkom tohto mechanizmu, pretože odrádza od strategického plánovania platobnej neschopnosti, a tým pomáha predchádzať morálnemu hazardu.

- Veľký objem uplatnených úverových záruk zo strany štátu podlieha nízkej miere spracovania a vysokému podielu zamietnutí. Akčný plán, ktorý orgány prijali v marci 2019, je zatiaľ na dobrej ceste, neumožňuje však úplné schválenie uplatnených záruk v primeranej lehote. Ako riešenie problému s procesom schvaľovania sa zvažujú niektoré dodatočné opatrenia, najmä dočasný nábor pracovníkov.

- V rámci nástrojov na riešenie nesplácaných úverov by mohli byť nápomocné dobre navrhnuté systémové iniciatívy. Ďalšie úsilie je potrebné vynaložiť na kontrolu všetkých dostupných politických možností, ktoré by mohli podporiť všetky banky pri rýchlom znížení objemu nesplácaných úverov. Orgány naďalej pracujú na programe na ochranu aktív, doteraz sa však nedosiahol žiadny pokrok pri skúmaní, či program možno doplniť aj prostredníctvom správcovskej spoločnosti.

V súlade so záväzkami, ktoré Grécko prijalo v rámci Euroskupiny, zostane status Helénskeho fondu finančnej stability nezmenený a naďalej sa bude usilovať o dosiahnutie svojho konečného cieľa, ktorým je

reprivatizácia vlastných podielov v systémových bankách v nadchádzajúcich rokoch. Stále sa diskutuje o možnom zapojení orgánov do záverečnej fázy vykonávania stratégie odpredaja podielov. Začiatkom mája 2019 boli napokon schválené vymenované osoby na voľné miesta vo výkonnej rade (vrátane zástupcu generálneho riaditeľa), ako aj v generálnej rade fondu.

TRH PRÁCE

Grécke orgány pokračujú v monitorovaní trhu práce a vývoja miezd a majú v úmysle uskutočniť hodnotenie *ex post* nedávneho nárastu minimálnej mzdy. Na tento účel vyvíja ministerstvo práce monitorovací nástroj založený na administratívnych údajoch. Podľa predbežných údajov nastal počas prvých mesiacov od zvýšenia minimálnej mzdy (február – apríl 2019) výrazný nárast zamestnanosti v súkromnom sektore, pričom došlo k značnému zvýšeniu počtu zaregistrovaných zmlúv. Využívaním a integráciou dodatočných zdrojov údajov by sa mal umožniť spoľahlivejší odhad účinkov nedávnych politických zmien, pričom sa očakáva, že technická podpora Svetovej banky sa na tieto účely začne v júni 2019.

Akčný plán boja proti nedeklarovanej práci plynule napreduje. V roku 2018 sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom uskutočnilo viac inšpekcií a údaje z výsledkov inšpekcií svedčia o pozitívnej situácii, keď sa neustále znižuje počet prípadov nedeklarovanej práce vo vysokorizikových odvetviach.

Nové ustanovenie o pravidlách prepúšťania (podľa ktorého je prepustenie platné len vtedy, ak sa zakladá na „oprávnenom dôvode“) bolo prijaté v máji 2019. Podľa gréckych orgánov sa zdá, že toto ustanovenie podstatne nemení súčasné pravidlá, keďže právo zamestnancov, aby neboli prepustení bez „oprávneného dôvodu“, už bolo zavedené v gréckom právnom systéme ratifikáciou revidovanej Európskej sociálnej charty v roku 2016. Zostáva sledovať, v akom rozsahu nové ustanovenie, ktorého cieľom je podľa orgánov zlepšenie právnej zrozumiteľnosti, ovplyvní celkový počet prepustených pracovníkov, povedie k nárastu počtu sporov vrátane vyššieho počtu rozhodnutí o prepustení napadnutých na súde, a/alebo povedie k zlepšenému konaniu v takýchto veciach na súdoch.

Grécky vzdelávací systém čelí dlhodobým výzvam. Patrí medzi ne neprimerané prideľovanie zdrojov, nízka miera samostatnosti, zlé výsledky vzdelávania, nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a nedostatky v riadení inštitúcií vysokoškolského vzdelávania. Keďže komplexné predbežné hodnotenie nie je k dispozícii, nie je jasné, ako súčasná politika zvyšovania úrovne technických vzdelávacích inštitúcií na univerzity zmenší roztrieštenosť vysokoškolského vzdelávania alebo pomôže dosiahnuť väčšiu relevantnosť vysokoškolského vzdelávania pre trh práce. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v správe OECD o preskúmaní krajín z roku 2018 týkajúcej sa Grécka[7] sa uvádzajú konkrétne politické odporúčania na zlepšenie kvality a efektívnosti systému.

TRHY S VÝROBKAMI A KONKURENCIESCHOPNOSŤ

Napriek pokroku zaznamenanému v posledných rokoch Grécko naďalej čelí veľkým výzvam, pokiaľ ide o konkurencieschopnosť. Svedčí o tom stagnujúca alebo dokonca mierne sa zhoršujúca výkonnosť v celej škále metrík, ktoré sa často používajú v oblasti konkurencieschopnosti (ako je rebríček Svetovej banky *Doing Business*)[8]. Lepšie podnikateľské prostredie by takisto prispelo k riešeniu štrukturálnej zložky pomalého rastu produktivity, a to zmenšovaním nedostatku investícií spôsobeného krízou, vysťahovalectva kvalifikovanej pracovnej sily a stále vysokej dlhodobej nezamestnanosti.

Na dosiahnutie cieľa stanoveného orgánmi v oblasti vývozu/HDP vo výške 50 % do roku 2025 je potrebné robiť viac pre podporu vývozu. Tempo vykonávania dvoch súvisiacich akčných plánov bolo zmiešané. Úsilie by sa malo zamerať na rozšírenie základne vývozcov, ako aj na sklon gréckeho hospodárstva ako celku k vývozu. Ďalej je potrebné pracovať aj na odstraňovaní zbytočných procesných prekážok obchodu a zväčšovaní

(7) Education for a Bright Future in Greece (*Vzdelávanie pre lepšiu budúcnosť Grécka*), OECD, apríl 2018.
(8) O výzvach, ktorým čelí podnikateľské prostredie v Grécku, sa diskutovalo v rámci konferencie o európskom semestri organizovanej Európskou komisiou v spolupráci s nadáciou *Foundation for Economic & Industrial Research* (IOBE) v Atenách v marci 2019. https://ec.europa.eu/info/events/integrating-greece-european-semester-policy-framework-2019-mar-20_en

otvorenosti hospodárstva, a to aj prostredníctvom ďalšieho zjednodušenia colných režimov s pomocou technickej podpory poskytovanej útvarmi Komisie.

Na reforme udeľovania investičných povolení sa intenzívne pracuje. Napriek oneskoreniam v určitých oblastiach sa zdá, že reforma zväčša prebieha v súlade s lehotami pre konkrétne záväzky v oblasti udeľovania investičných povolení na ďalšie roky (systém IKT, rámcový zákon o inšpekciách, rozšírenie zjednodušovania, reforma klasifikácie narušení práv). Hoci je pokračujúce úsilie o splnenie záväzkov reformy vítané, pretrváva neistota, pokiaľ ide o primeranosť existujúcich kontrolných mechanizmov na zamedzenie rizika možného zvratu politiky. Na zachovanie celistvosti už doteraz uskutočnených reforiem a zaistenie dokončenia reformy v budúcnosti je potrebná väčšia angažovanosť všetkých zainteresovaných strán.

Je dôležité vyhodnotiť skutočný vplyv reforiem trhu s výrobkami schválených v posledných rokoch, aby ich bolo možné v prípade potreby doladiť a posilniť. Posúdenie vplyvu, ktoré uskutočnilo Centrum pre plánovanie a hospodársky výskum (*Centre of Planning and Economic Research*), týkajúce sa reforiem v oblasti lekární, liekov, ktorých výdaj nie je viazaný na lekársky predpis, a nedeľného maloobchodného predaja naznačuje, že tieto reformy už mali pozitívny vplyv na hospodársku súťaž a tvorbu pracovných miest. Centrum pre plánovanie a hospodársky výskum poskytne aktualizované posúdenie vplyvu týchto reforiem v septembri 2019 a takisto uskutoční posúdenie vplyvu skorších reforiem ovplyvňujúcich inžinierov (vrátane autorizovaných inžinierov), právnikov a súkromné kliniky.

Projekt katastra v posledných mesiacoch zaznamenal ďalší pokrok. Komisia prijala rozhodnutie spolufinancovať zo štrukturálnych fondov posledný súbor zmlúv (v hodnote približne 84 miliónov EUR) a poskytuje technickú podporu[9]. Súčasné kolo nahlasovania majetku napreduje v celej krajine uspokojivo, pričom bola zavedená elektronická platforma a v celom Grécku pôsobí značný počet katastrálnych úradov. Napriek tomu bol pokrok pri zriaďovaní budúceho inštitucionálneho rámca pre kataster zmiešaný a vláda sa zaviazala posilniť tím, ktorý vykonáva prechod na novú agentúru, a vypracovať podrobný plán integrácie hypotekárnych úradov s cieľom dodržať lehoty stanovené v odporúčaní Svetovej banky.

Očakáva sa, že lesné mapy (záväzok do polovice roka 2019) budú vypracované načas. Od mája 2019 boli na účely konzultácie zverejnené lesné mapy 55 % územia, z ktorých mapy 41 % územia už sú schválené; očakáva sa, že mapy 98 % územia budú vypracované do júla 2019. Zmluvy na vypracovanie lesných máp zvyšných 2 % územia krajiny boli uzavreté v máji 2019 a dokončené budú do februára 2020. Nedávne rozhodnutie štátnej rady vyvolalo otázky v súvislosti s dočasným vylúčením „koncentrácií budov“ z lesných máp. Orgány majú v úmysle urýchlene prijať právne predpisy s cieľom reagovať na obavy štátnej rady a predísť dôsledkom včasného dokončenia lesných máp.

Pokrok pri vykonávaní reforiem trhu s energiou sa v posledných niekoľkých mesiacoch výrazne spomalil. Odpredaj hnedouhoľných elektrární spoločnosti PPC (oneskorený osobitný záväzok do konca roka 2018) bol opätovne spustený po tom, ako do prvého termínu neboli akceptované žiadne ponuky. Dohodol sa nový harmonogram, ktorý by sa mal skončiť do konca júna 2019, pričom by jeho súčasťou malo byť stanovisko k primeranosti predajnej ceny všetkých ponúk. Spoločnosť PPC po konzultácii s ministerstvom energetiky a životného prostredia prijala jednostranné rozhodnutie, ktorým sa predlžuje lehota tohto procesu do 15. júla, takže sa neukončí do dohodnutého termínu. Grécko síce podniklo prvé kroky smerom k zavedeniu cieľového modelu pre trh s elektrinou (osobitný záväzok do polovice roka 2019), v tejto chvíli je podľa všetkého jasné, že vnútrodenné, denné a vyrovnávacie trhy, ktoré už oproti pôvodnému plánu z apríla 2019 meškajú, nebudú v prevádzke do roku 2020. Tieto oneskorenia vyvolajú dominový efekt pri prepojení Grécka so susednými trhmi Talianska a Bulharska. Aukcie elektrickej energie NOME medzitým prebiehali s pridelenými množstvami, pričom v dôsledku oneskorenia odpredaja hnedouhoľných elektrární sa neaktivoval plánovaný nápravný mechanizmus. Pozitívne je, že trhový podiel spoločnosti PPC v marci 2019 pomaly klesol pod 77 %, čo je pokles z úrovne 80 % v čase poslednej správy o sprísnenom dohľade, ale stále je vzdialený od pôvodného programového cieľa, ktorým je pokles trhového podielu spoločnosti PPC do roku 2020 pod 50 %. Nedávno

(9) *Commission Implementing Decision C(2019)299 of 23.1.2019 approving the financial contribution to the major project "Compilation of the preliminary cadastral base-maps and development of the cadastral database for public presentation in the areas of the 4th generation of cadastral surveys" selected as part of the operational programme "Competitiveness, Entrepreneurship and Innovation" in Greece.* [Vykonávacie rozhodnutie Komisie C(2019) 299 z 23. 1. 2019, ktorým sa schvaľuje finančný príspevok na veľký projekt „Zostavovanie predbežných základných katastrálnych máp a vývoj katastrálnej databázy na verejnú prezentáciu v oblastiach 4. generácie katastrálneho prieskumu“ ako súčasť operačného programu Konkurencieschopnosť, podnikanie a inovácie v Grécku, neoficiálny preklad].

uverejnené finančné výsledky spoločnosti PPC za rok 2018 svedčia o výraznom poklese ziskovosti a prehĺbení problémov s peňažným tokom, čo si vyžaduje vytrvalé úsilie o riešenie štrukturálnych problémov vrátane cenovej politiky a výberu nedoplatkov. Reformy na trhu s plynom celkovo napredovali, pričom sa dokončil predaj prevádzkovateľa prenosovej sústavy DESFA a rozdelila sa spoločnosť zabezpečujúca dodávky plynu DEPA na obchodnú časť a časť zaoberajúcu sa infraštruktúrou s cieľom pripraviť dohodnuté privatizačné transakcie v súlade s požiadavkami odčlenenia činností. Účet obnoviteľných zdrojov energie (RES) si udržal prebytok, ale problémy s peňažným tokom pretrvávajú a majú nepriaznivý vplyv na výrobcov energie z obnoviteľných zdrojov.

HELÉNSKA SPOLOČNOSŤ PRE MAJETOK A ÚČASTI (HCAP) A PRIVATIZÁCIE

Grécko sa v júni 2018 európskym partnerom zaviazalo, že dôležitá práca HCAP bude pokračovať a že sa dokončí. HCAP sústreďuje v rámci jednej inštitucionálnej štruktúry značné portfólio aktív a akciových podielov vo verejných podnikoch. Vo vyhlásení Euroskupiny z júna 2018 sa predpokladá, že strategický plán HCAP sa bude vykonávať priebežne. Okrem toho sa orgány zaviazali, že dokončia preskúmanie a v prípade potreby nahradia členov predstavenstva všetkých štátom vlastnených podnikov do polovice roka 2019. Vykonávanie strategického plánu pokračovalo podľa plánu a preskúmanie predstavenstva napreduje dobre. HCAP doteraz vymenovala 39 členov predstavenstva (výkonných a nevýkonných) vo svojich priamych a iných dcérskych spoločnostiach. Je preto potrebné zabezpečiť adekvátne odmeňovanie členov predstavenstva, aby sa zaistilo, že proces bude možné z hľadiska času a efektívnosti udržať.

Pokrok sa dosiahol aj pri zlepšovaní správy a riadenia štátom vlastnených podnikov, ktoré sú súčasťou HCAP. Implementácia koordinačného mechanizmu, ktorý upravuje interakciu medzi orgánmi a HCAP, pokiaľ ide o mandáty a ciele štátom vlastnených podnikov v rámci HCAP, sa začala a v prípade prvých štyroch štátom vlastnených podnikov je v pokročilom štádiu. Zdá sa však, že nedávne právne predpisy a opatrenia v určitých sektoroch (napr. regionálne letiská) sa potenciálne prekrývajú s funkciou koordinačného mechanizmu alebo majú vplyv na práva HCAP, pokiaľ ide o určité aktíva, ktoré sa na ňu previedli, čo by sa malo napraviť a malo by sa zabrániť pokračovaniu tohto stavu.

Vykonávanie plánu vývoja aktív je kľúčom k stimulovaniu súkromných investícií, zvýšeniu efektívnosti a financovaniu štátu. V júni 2018 prijali orgány osobitný záväzok voči partnerom Euroskupiny, že budú vykonávať plán vývoja aktív, ktorý sa bude každých šesť mesiacov aktualizovať, a v tejto súvislosti dokončia transakcie týkajúce sa spoločnosti *Hellenic Petroleum* (HELPE) a prístavu Alimos do polovice roka 2019. Prijali aj ďalšie záväzky s lehotou do konca roka 2019 a neskôr. Transakcia týkajúca sa projektu Hellinikon (rozvoj areálu bývalého aténskeho medzinárodného letiska, osobitný záväzok do konca roka 2018) zostala napriek značnému pokroku pre zložitosť projektu nedokončená. Pokiaľ ide o spoločnosť Hellinikon, orgány pokračovali vo svojom úsilí o vytvorenie podmienok s cieľom umožniť prevod podielov na uprednostňovaného investora. Ak budú orgány naďalej vyvíjať značné úsilie, finančná závierka by sa mohla uskutočniť v nadchádzajúcich mesiacoch.

Pokrok v prípade transakcií v pláne vývoja aktív, ktoré sa majú dokončiť v roku 2019 (osobitné záväzky do polovice a do konca roka 2019), zaostáva za harmonogramom, pričom pokrok pri menších transakciách kompenzujú oneskorenia inde. Aktuálny stav možno zhrnúť takto:

- Prístav Alimos: uprednostňovaný uchádzač bol vybraný v elektronickom aukčnom konaní z apríla 2019. pokrok je uspokojivý, hoci sa očakáva, že finančná závierka sa neuskutoční pred štvrtým štvrťrokom 2019.

- V transakcii týkajúcej sa podniku The Hellenic Petroleum (HELPE) dochádza k oneskoreniam, keďže neboli predložené žiadne záväzné ponuky pre spoločný predaj. S gréckymi orgánmi sa dosiahla dohoda, takže Helénsky fond rozvoja majetku (TAIPED) má technický mandát na preskúmanie všetkých dostupných možností s cieľom uskutočniť túto transakciu.

- Predaj 30 % aténskeho medzinárodného letiska (AIA): tento proces je naďalej zastavený vzhľadom na spory medzi gréckymi orgánmi a spoločnosťou AviAlliance, ktorá je vlastníkom 40 % akcií letiska AIA, o práva na správu a riadenie spoločnosti, ktoré sa týkajú 30 % podielu po uskutočnení predaja.

Grécke orgány sa zaviazali, že sa budú usilovať o okamžité riešenie tohto problému s cieľom začať tender na predaj 30 % letiska AIA do konca júna 2019.

- DEPA – štátna plynárenská spoločnosť: očakáva sa, že výzva na vyjadrenie záujmu o predaj 50 % plus jednej akcie obchodných aktivít spoločnosti DEPA bude uverejnená v nadchádzajúcich týždňoch a mala by byť v súlade s hlavnými prvkami, na ktorých sa dohodli orgány a európske inštitúcie.

- Transakcia týkajúca sa diaľnice Egnatia zahŕňa udelenie dlhodobej koncesie na prevádzku a údržbu diaľnice a jej troch vertikálnych osí. V januári 2019 sa orgány dohodli na niekoľkých opatreniach na riešenie opakujúcich sa prekážok brániacich tejto koncesii. Väčšina dohodnutých opatrení, ktoré sa doteraz prijali, sa realizovala v súlade s technickou uskutočniteľnosťou. Je nevyhnutné, aby orgány dokončili všetky zostávajúce opatrenia potrebné na to, aby bolo možné predkladať záväzné ponuky.

- Regionálne prístavy: investori majú eminentný záujem o prevádzkovanie konkrétnych a/alebo kombinovaných prístavných činností/služieb na základe subkoncesných zmlúv v prístavoch Alexandroupolis, Kavala (osobitné záväzky do konca roka 2019), Igoumenitsa a Kerkyra (osobitné záväzky do polovice roka 2021). Vyjadrenie záujmu v prípade týchto dvoch prístavov si však vyžaduje, aby bolo najprv vydané spoločné ministerské rozhodnutie, ktoré bude obsahovať konkrétne činnosti podliehajúce subkoncesii, ako aj poplatky, ktoré majú subkoncesionári platiť príslušným prístavným orgánom.

VEREJNÁ SPRÁVA A SPRAVODLIVOSŤ

Celkovo sa dosiahol pokrok pri plnení osobitných záväzkov do polovice roka 2019 v oblasti reformy verejného sektora. Pokiaľ ide o prípravu nezávislého posúdenia oneskoreného procesu výberu administratívnych tajomníkov, orgány požiadali Komisiu o technickú podporu a očakáva sa, že konečné posúdenie sa dokončí do júna 2019 a následné opatrenia do septembra 2019. Tempo vymenúvania administratívnych tajomníkov je zároveň naďalej veľmi pomalé. Výberové konanie na vymenovanie všetkých 90 generálnych riaditeľov sa skončilo a zároveň bola vymenovaná jedna tretina riaditeľov (vymenovanie zvyšných riaditeľov sa očakáva do konca júla), pričom nábor vedúcich divízií by sa mal začať do konca júna a dokončiť do októbra. Tretí cyklus mobility, ktorý sa začal v auguste 2018, napreduje; hoci sa v procese vyskytujú oneskorenia a mali by sa riešiť prekážky, postupné zvyšovanie počtu subjektov a žiadostí v každom cykle je vítaným signálom, že verejný sektor túto reformu verejnej správy prijal. Očakáva sa, že cyklus hodnotenia výkonnosti za rok 2018 bude dokončený načas.

Neustále sa napreduje pri zavádzaní integrovaného systému riadenia ľudských zdrojov, ktorý by mal byť dokončený do konca roka 2019. Konkrétne 745 subjektov verejnej správy (približne polovica z celkového počtu) dokončilo svoje digitálne organizačné štruktúry, pričom je dokončených takmer 135 000 opisov pracovných miest (t. j. približne 70 % všetkých pracovných miest). Po úspešnom ukončení tejto činnosti sa stane zdrojom hlavných prvkov pre integrovaný systém riadenia ľudských zdrojov.

Len malý pokrok sa zaznamenal pri zjednodušovaní existujúceho systému klasifikácie zamestnaní s cieľom zosúladiť ho s funkciami uvedenými vo všeobecných opisoch pracovných miest. Hoci prvé stretnutie medzirezortnej pracovnej skupiny v máji bolo vítaným prvým krokom, orgány by potrebovali urýchliť implementáciu svojho plánu a maximálne pritom využiť poskytnutú technickú pomoc.

Pokrok sa dosiahol v oblasti právnej kodifikácie prijatím zákona, ktorým sa posilňuje mandát ústredného kodifikačného výboru, stagnuje však práca na medzirezortnej koordinácii. Je dôležité jasne vymedziť postupy fungovania procesu právnej kodifikácie a rozdeliť úlohy, a to aj medzi ústredným kodifikačným výborom a ministerstvami. Začala sa technická práca na príprave jednotného zákonníka pracovného práva a zákonníka regulačných predpisov v oblasti práce (osobitný záväzok do polovice roka 2020), ale očakáva sa konkrétny pokrok. V prípade medzirezortnej koordinácie nebol od prijatia medzirezortnej príručky v júni 2018 nahlásený žiadny konkrétny pokrok a očakáva sa, že v kontexte nasledujúcej správy o sprísnenom dohľade generálny sekretariát pre koordináciu včas vypracuje aktualizáciu o prebiehajúcich činnostiach a pláne opatrení, ktoré sa majú začať.

Európske inštitúcie naďalej pozorne sledujú rozsah náboru zamestnancov vo verejnom sektore. Zdá sa, že náborový plán na rok 2019, ako aj na roky 2020 – 2022, uvedený v strednodobej fiškálnej stratégii z roku 2018, rešpektuje náborové pravidlo „one-in-one-out“ (jeden prijatý – jeden prepustený zamestnanec) na účely prijímania nových stálych zamestnancov vo verejnom sektore, hoci strop pre dočasných zamestnancov nebol v roku 2018 dodržaný. Odhaduje sa, že v roku 2019 sa počet dočasných zamestnancov bude musieť znížiť približne o 1 550 osôb, aby sa zachovala celková veľkosť verejného sektora. Pokiaľ ide o účinné monitorovanie, dohodnuté opatrenia na zlepšenie podávania správ o sčítaní sa ešte len majú vykonať, zatiaľ čo aktualizované údaje o počte zamestnancov za rok 2019 ešte nie sú zverejnené na internetovej stránke sčítania.

Nedávno prijaté ustanovenia o platoch predstavujú riziko pre jednotnú mzdovú tabuľku a na niekoľko rozhodnutí súvisiacich s dokončením tejto reformy sa ešte čaká. Skutočné fiškálne náklady týkajúce sa nedávnych rozhodnutí o rozšírení tzv. osobných rozdielov na niektoré ministerstvá sú síce malé, no spôsobujú štrukturálne problémy a fiškálne riziko, keďže ostatné ministerstvá môžu žiadať o podobné platové ustanovenia. Ak sa v prípade nezávislých orgánov uvažuje o osobitných platových ustanoveniach a o úpravách procesu prijímania stálych zamestnancov, bolo by vhodnejšie, aby boli tieto ustanovenia súčasťou systematického prístupu a nie *ad hoc* výnimiek zo súčasného právneho rámca.

Grécke orgány pripravujú druhú fázu integrovaného systému riadenia súdnych prípadov, ktorá bola spustená začiatkom tohto roka a jej dokončenie je naplánované do polovice roka 2020. V tejto súvislosti je dokončenie postupu verejného obstarávania na elektronické predkladanie právnych dokumentov súdom osobitným záväzkom do polovice roka 2019 a v krátkom čase sa má ukončiť konanie týkajúce sa verejnej konzultácie o návrhoch textov verejného obstarávania k projektom v druhej fáze. Okrem toho prebieha zavádzanie elektronického podávania súdnych dokumentov (právnych listín), ktoré je k dispozícii už na viacerých súdoch, a to s technickou a právnou podporou na uľahčenie jeho plného uvedenia do prevádzky.

V oblasti boja proti korupcii orgány naďalej vynakladali úsilie, na čele ktorého bol generálny sekretariát pre boj proti korupcii. Do parlamentu sa má predložiť niekoľko právnych iniciatív, ktoré presadzuje sekretariát, v súvislosti s oznamovaním protispoločenskej činnosti, interným auditom a mandátom sekretariátu. Očakáva sa, že predovšetkým zákon o vnútornom audite sa prijme v krátkom čase a skôr, ako sa novozvolené miestne správy ujmú svojich funkcií. Orgány sa takisto zaviazali urýchliť prácu na vytvorení koordinačného mechanizmu pre prípady korupcie, hoci počas tohto obdobia podávania správ nebol zaznamenaný žiadny konkrétny pokrok.

Komisia naďalej monitorovala vývoj v súvislosti so súdnym konaním proti členom výboru expertov fondu TAIPED a bývalému predsedovi a vysokému manažmentu gréckeho štatistického úradu (ELSTAT). Vo veci bývalého predsedu úradu ELSTAT A. Georgioua týkajúcej sa obvinení podaných v súvislosti s fiškálnou štatistikou vydal odvolací súd v Aténach rozsudok v jeho prospech, ktorý bol uverejnený 8. marca 2019. Keďže sa prokurátor najvyššieho súdu neodvolal, rozsudok je právoplatný a prípad nadmerného deficitu je neodvolateľne zamietnutý. Tento vývoj je mimoriadne vítaný. Pokiaľ ide o ďalšie neuzavreté veci, v máji 2019 je naplánované vypočutie vo veci žaloby za ohováranie, proti ktorej sa pán Georgiou odvolal. V súvislosti s výborom expertov došlo od poslednej správy o sprísnenom dohľade k pozitívnemu vývoju vo forme vydania oslobodzujúceho rozsudku komorou aténskeho odvolacieho súdu (zatiaľ neuverejnené). Komisia bude naďalej pozorne sledovať vývoj v oboch konaniach, aby o tom podala správu v súvislosti so sprísneným dohľadom.

CELKOVÉ POSÚDENIE POKROKU PRI PLNENÍ REFORMNÝCH ZÁVÄZKOV

Grécko je na dôležitej križovatke, pokiaľ ide o politické rozhodnutia potrebné na zabezpečenie trvalého hospodárskeho oživenia. Od uplynutia platnosti programu EMS v auguste 2018 sa Grécku spočiatku darilo. Reálny rast a tvorba pracovných miest sa udržali a Grécko opäť s rezervou splnilo svoj cieľ za rok 2018 v oblasti primárneho prebytku. Hoci došlo k určitému oneskoreniu, vďaka splneniu osobitných reformných záväzkov, ktoré sa mali dokončiť do konca roka 2018, bolo možné zaviesť v apríli 2019 dodatočné dlhové opatrenia v hodnote 970 miliónov EUR. Grécko takisto začalo opäť získavať prístup na trhy a ťažilo z lepšieho umiestnenia v rebríčkoch ratingových agentúr. Pretrvávajú však významné účinky v dôsledku krízy, ktoré sa prejavujú vo vysokých mierach verejného dlhu, nesplácaných úverov a nezamestnanosti. Na vyrovnanie tejto nerovnováhy bude treba mnoho rokov sústavného vykonávania inštitucionálnych a štrukturálnych reforiem, ktoré sa začali v posledných rokoch, s cieľom modernizovať hospodárstvo a štát, ako aj mnoho rokov hospodárskeho rastu.

Tempo vykonávania reforiem sa v posledných mesiacoch spomalilo a nie je zabezpečený súlad niektorých opatrení so záväzkami poskytnutými európskym partnerom. Hoci v niekoľkých politických oblastiach (napr. niektoré otázky týkajúce sa katastra, Hellinikon) implementácia reforiem pokračuje, existuje riziko, že väčšina z 15 osobitných záväzkov do polovice roka 2019 nebude dokončená podľa harmonogramu. V niektorých prípadoch, ako sú reformy v oblasti sociálneho zabezpečenia (posudzovanie zdravotného postihnutia), verejnej správy (vymenovanie administratívnych tajomníkov) a energetiky (implementácia cieľového modelu), hrozí, že sa oneskorenia predĺžia na niekoľko mesiacov. Komisia takisto zdôrazňuje, že je dôležité, aby grécke orgány podnikli kroky, ktoré umožnia plynulý priebeh súčasných verejných súťaží na účely privatizácie (napr. HELPE, Egnatia, aténske medzinárodné letisko) v druhej polovici roka 2019.

Prognózy európskych inštitúcií naznačujú, že po prijatí fiškálnych opatrení v máji 2019 je ohrozené dosiahnutie dohodnutého cieľa primárneho prebytku vo výške 3,5 % HDP v roku 2019 a neskôr, ako aj splnenie strednodobého rozpočtového cieľa v roku 2020. Kvalita nedávno prijatých fiškálnych opatrení vyvoláva obavy v súvislosti s cieľom, ktorým je dosiahnuť, aby verejné financie viac podporovali rast a aby sa vyčlenil väčší podiel sociálnych výdavkov pre skupiny, ktoré čelia najvyššiemu výskytu chudoby.

FINANCOVANIE ŠTÁTU

Po úspešnej emisii dlhopisov v januári využilo Grécko trhy druhýkrát v marci 2019. Agentúra pre správu verejného dlhu využila zlepšujúce sa trhové prostredie a ratingové hodnotenie a po prvýkrát od roku 2010 emitovala 10-ročné štátne dlhopisy, čím na základe silného dopytu získala prostriedky vo výške 2,5 miliardy EUR s novou prirážkou vo výške 3,9 %. Grécke rizikové prirážky sa od vtedy v apríli ešte zlepšili: prirážka oproti nemeckým štátnym dlhopisom dosiahla v prípade 10-ročnej držby v priemere 340 percentuálnych bodov. V poslednom období však boli grécke dlhopisy vystavené tlaku, a to najmä po tom, čo boli 7. mája oznámené nové fiškálne opatrenia. Hotovostné rezervy štátu boli na konci marca na úrovni 24,3 miliardy EUR; spolu s hotovostnými rezervami subjektov verejnej správy na jednotnom účte štátnej pokladnice dosiahli rezervy 33,7 miliardy EUR.

Z technickej aktualizácie analýzy udržateľnosti dlhovej služby vyplýva, že posúdenie udržateľnosti gréckeho dlhu sa vo všeobecnosti nemení. Základný scenár svedčí o tom, že dlh má naďalej klesajúcu tendenciu, hoci do roku 2048 zostáva nad úrovňou 100 % HDP. Hrubé potreby financovania Grécka sa budú do roku 2032 pohybovať okolo 10 % HDP a na konci prognózovaného obdobia budú na úrovni približne 17 % HDP. Nedávne fiškálne opatrenia zatiaľ nie je možné v plnej miere začleniť do analýzy udržateľnosti dlhovej služby, keďže je potrebná ďalšia analýza ich vplyvu na rast, ako aj zrozumiteľnejšie informácie o smerovaní politík v strednodobom horizonte. Politiky, ktoré negatívne ovplyvňujú prebytok primárneho salda a rastový potenciál, by však mali negatívny vplyv na vývoj dlhu.